

Ģimenes un sporādiskā prostatas vēža salīdzinājums Latvijā

*Andrejs Maļevskis, Juris Plonis, Miki Nakazawa-Miklaševiča,
Egils Vjaters, Jānis Gardovskis, Edvīns Miklaševičs*

Rīgas Stradiņa universitāte, Onkoloģijas institūts, Latvija

Ievads. Prostatas vēzis (PV) ir mūsdienu pasaules medicīnas nozīmīga problēma. Pēc GLOBACAN datiem 2012. gadā pasaulē bija reģistrēts ap 1,1 miljonu jaunu PV gadījumu (7,9% no visiem vēžu veidiem).

Pēc pasaules literatūras datiem līdz 10% PV gadījumu var uzskatīt par pārmantotiem PV; pārmantotais PV galvenokārt tiek diagnosticēts 6–7 gadus agrāk nekā sporādiskais PV, bet citādi neatšķiras.

Pārmantotais PV tiek definēts kā vismaz trīs PV gadījumi pirmās pakāpes radiniekam vai PV trīs sekojošās paaudzēs pa tēva vai mātes līniju, vai PV vismaz diviem radiniekam, jaunākiem par 55 gadiem. Iespējami pārmantotais jeb ģimenes PV definēts kā divi PV gadījumi pirmās pakāpes radiniekam vai viens PV gadījums radiniekam, jaunākam par 55 gadiem.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir veikt 5 un 10 gadu vēža specifiskā izdzīvotības (CSS), T stadiju un vecuma salīdzinājumu starp ģimenes PV un sporādisko PV.

RSU Onkoloģijas institūta datu bāzē reģistrētie 1175 pacienti, kuriem diagnoze bija uzstādīta no 2000. līdz 2012. gadam, aizpildīja ģimenes anamnēzes anketu. Atbilstoši pārmantotā PV definīcijai visi PV pacienti tika iedalīti trīs grupās: pārmantotā PV grupa (n = 12), iespējami pārmantotā jeb ģimenes PV grupa (n = 203) un sporādiskā PV grupa (n = 960). Tā kā pārmantotā PV grupas slimnieku skaits bija tik mazs, ka nevarēja veikt adekvātu statistisko analīzi, tika izlemts pārmantoto PV un ģimenes PV grupas apvienot vienā ģimenes grupā (ĢG) ar 215 PV slimniekiem (18,3% no visiem PV slimniekiem). Sporādiskā PV (SG) grupa sastāvēja no 960 PV slimniekiem (81,7% no visiem PV slimniekiem).

T stadijas ĢG un SG tika salīdzinātas, izmantojot Pīrsona χ^2 testu; pacientu vecums diagnozes brīdī starp grupām tika salīdzināts, izmantojot t testu. Vēža specifiskā izdzīvotība grupu ietvaros tika analizēta, izmantojot Kaplana–Meijera metodi; izdzīvotības līkņu statistiski nozīmīgu atšķirību novērtēšanai tika izmantots *log-rank* tests.

Rezultāti. Piecu gadu vēža specifiskā izdzīvotība starp ĢG un SG grupu statistiski ticami neatšķiras. Desmit gadu vēža specifiskā izdzīvotība ĢG bija 92% (95% TI 0,88–0,97) un SG – 69% (95% TI 0,60–0,78). Tādējādi ĢG 10 gadu vēža specifiskā izdzīvotība bija par 23% augstāka nekā SG (p = 0,0237).

Diagnozes uzstādīšanas brīdī ĢG pacientu vidējais vecums bija 58,9 gadi (95% TI 57,8–60,1), SG pacientu vidējais vecums – 67,2 gadi (95% TI 66,7–67,6); ĢG pacientu vidējais vecums bija par 8,3 gadiem mazāks nekā SG (p < 0,0001).

Prostatas vēža T stadija bija zināma 191 ĢG pacientam un 789 SG pacientiem. Kopā T stadijas bija zināmas 980 pacientiem. 195 pacientiem (24 ĢG un 171 SG) T stadija nebija zināma.

T1 stadijas īpatsvars ĢG ir 5,2% (n = 10) un SG – 5,1% (n = 40). T2 stadijas īpatsvars ĢG ir 72,3% (n = 138) un SG – 64,8% (n = 511). T3 stadijas īpatsvars ĢG ir 22,5% (n = 43) un SG – 28,4% (n = 224). T4 stadijas īpatsvars ĢG ir 0% (n = 0) un SG – 1,8% (n = 14).

T stadiju īpatsvara salīdzinājumā statistiski ticamas starpības nekonstatē (p = 0,084).

Secinājumi.

1. Ģimenes grupas prostatas vēža slimnieki ir par 8,3 gadiem jaunāki nekā sporādiskā vēža grupas slimnieki.
2. Desmit gadu specifiskā izdzīvotība ģimenes grupas prostatas vēža slimniekiem ir par 23% augstāka nekā sporādiskā vēža grupas slimniekiem (p = 0,0237).